

Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Tabiî Hâkim İlkesi “Sahur Operasyonu” Hakkında Bir Açıklama*

Prof. Dr. Kemal Gözler

Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Ülkemizde iddia edildiği gibi gerçekten bir “paralel yapı”nın olup olmadığı ve bu yapının mensuplarının “yasa dışı dinleme”, “haberleşmenin gizliliğini ihlâl”, “görevi kötüye kullanma”, “casusluk” gibi özgürlüklerimizi tehdit eden fevkalade ağır suçlar işleyip işlemediği ancak tabiî ve bağımsız hâkimler huzurunda ispat edilebilir

Paralel yapı diye isimlendirilen bir yapıya mensup oldukları söylenen ve başta “haberleşmenin gizliliğini ihlâl” olmak üzere pek çok suç işledikleri iddia edilen çeşitli rütbelerde çok sayıda polis memuru 22 Temmuz 2014 tarihinde gözaltına alındı. Daha sonra bunların bir kısmı tutuklandı. Bu operasyon, sahur vakti başladığı için de kamuoyunda “sahur operasyonu” olarak anıldı. Sahur operasyonunun arkasından başka gözaltına almalar ve tutuklamalar da yaşandı.

“Sahur operasyonu”nu izleyen günlerde ülkemizde “tabiî hâkim ilkesi” tartışması yaşandı ve sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasının bu ilkeye aykırı olduğu iddia edildi.

Önce genel olarak “tabiî hâkim ilkesi” hakkında bilgi verelim:

Genel Olarak Tabiî Hâkim İlkesi

“Kanunî hâkim” veya “olağan hâkim” ilkesi de denilen “tabiî hâkim (doğal yargıç)” ilkesi, bir uyumsuzluk hakkında karar verecek olan hâkimin, o uyumsuzluğun doğmasından önce kanunen belli olmasını öngören bir ilkedir.¹ “Hâkim” terimi yerine “mahkeme” terimini koyarak söylersek, “tabiî mahkeme” veya “olağan mahkeme”, yargılanacak olayın meydana geldiği anda, o olayın yargılanması için kanunla kurulmuş mahkeme demektir. Kısacası, “tabiî mahkeme (olağan mahkeme)”, olaydan önce kurulmuş ve somut olayla kuruluşu bakımından ilgisi olmayan mahkeme demektir.² Bu mahkemenin hâkimine de “tabiî hâkim” denir.³ Buna göre, bir uyumsuzluk, ancak uyumsuzluğun doğumu anında görevli ve yetkili olan mahkeme tarafından yargılanabilmektedir. Böylece tabiî hâkim ilkesiyle, uyumsuzluğun olaydan sonra çıkarılacak bir kanunla kurulacak bir mahkeme tarafından yargılanması yasaklanmakta, yani kişiye veya olaya özgü mahkeme kurma imkanı ortadan kaldırılmaktadır.

“Tabiî hâkim (olağan hâkim)” veya “kanunî hâkim” ilkesinin amacı, yasama organının belirli bir olayı yargılamak için o olaydan sonra mahkeme kurmasının önüne geçmektir. Bu ilkeye uyulduğu takdirde, yasama organı dâhil devletin herhangi bir organı, olaydan sonra, sırf o olayı yargılamakla görevli bir

mahkeme kuramayacaktır. Bu ise mahkemelerde yargılanacak olan kişilere büyük bir güvence sağlar. Çünkü onları yargılayacak mahkemeler, sırf onlar için kurulmamış, onları yargılayacak hâkimler sırf onlar için atanmamıştır. Böyle mahkemelerde ve böyle hâkimler huzurunda suçlanan kişiler masum iseler beraat edeceklerdir. Oysa sırf o olay için kurulmuş ve hâkimi sırf o olay için atanmış bir mahkemede suçlanan kişiler masum olsalar bile mahkûm olabilirler.

“Tabiî hâkim (olağan hâkim)” ilkesinin doğal sonucu, “olağanüstü (istisnaî) mahkemeler”in kurulmasının yasaklanmasıdır. Olağanüstü mahkeme, olaydan sonra kurulmuş, sırf belli bir olayı veya belli kişileri yargılamak üzere kurulmuş mahkeme demektir. Olağanüstü mahkemelere “istisnaî mahkemeler” de denir.

1982 Anayasası, “tabiî hâkim” ilkesini “kanunî hâkim güvencesi” başlıklı 37. maddesinde şu şekilde düzenlemektedir:

“Hiç kimse kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz”.

Görüldüğü gibi maddede “tabiî hâkim” veya “tabiî mahkeme” ifadesi geçmemektedir. Ancak Anayasanın 37. maddesinde “kanunî hâkim güvencesi” adı altında düzenlenen şeyin aslında “tabiî hâkim ilkesi” olduğuna şüphe yoktur. Bir kere, maddenin ikinci fıkrasında, “olağanüstü merciler”in kurulması yasaklandığına göre, bundan a contrario, “olağan mahkeme ilkesi”nin kabul edildiği sonucu çıkar. “Olağan mahkeme” ile “tabiî mahkeme” aynı şeylerdir.⁴ Diğer yandan Anayasa’nın 37. maddesinin Da-

nışma Meclisi Anayasa Komisyonu Gerekçesi’nde de bu maddede ifade edilen ilkenin tabiî hâkim ilkesi olduğu açıklanmıştır. Gerekçede şöyle denilmiştir:

“Bu maddede ‘kanunî’ ve ‘tabiî’ hâkim güvencesi birlikte düzenlenmiştir... ‘Tabiî hâkim’ kavramı ise yargılanacak nizanın vukuu anında bulunan kanunun öngördüğü yargı mercii demektir. Bunlara ‘olağan mahkemeler’ de denir. Diğer bir de-

yimle, bir ceza [doğrusu niza], ancak vukuu anında yürürlükte bulunan kanunun tâbi kıldığı yargılama mercii önüne götürülecek; bu kanuna göre, hangi mahkemenin görev ve yetkisine giriyorsa o mahkeme tarafından çözüme bağlanacaktır. Bu suretle dâvanın 'olaydan' sonra çıkarılacak bir kanunla yaratılan bir mahkeme önüne götürülmesi yasaklanmakta, yani 'kişiye' yahut 'olaya' göre, 'kişiyi' yahut 'olayı' göz önünde tutarak mahkeme kurma imkânı ortadan kaldırılmaktadır".⁵

Anayasa Mahkemesi de 1982 Anayasası'nın 37. maddesinde düzenlenen "kanunî hâkim" ilkesinin "tabiî hâkim" olarak anlaşılması gerektiğine karar vermiştir. Mahkeme, 20 Ekim 1990 tarih ve K.1990/30 sayılı Kararı'nda şöyle demiştir:

"Hukuk devletinde yasal yargıç (kanunî hâkim), doğal yargıç (tabiî hâkim) olarak anlaşılmalıdır. Doğal yargıç kavramı ise, dar anlamda, suçun işlenmesinden veya çekişmenin doğmasından önce davayı görecektir yargı yerini yasanın belirlemesi diye tanımlanmaktadır. Başka bir anlatımla, doğal yargıç ilkesi, yargılama makamlarının suçun işlenmesinden veya çekişmenin meydana gelmesinden sonra kurulmasına veya yargıçların atanmasına engel oluşturur; saniğa veya davanın yanlarına göre yargıç atanmasına olanak vermez".⁶

Tabiî hâkim ilkesi konusunda teoriyi, mevzuatı ve içtihadı bu şekilde gördükten sonra bu ilkenin ihlâlüne uygulamadan iki örnek de verelim:

Ülkemizde 1920-1927 yılları arasında faaliyet gösteren "İstiklal Mahkemeleleri" tabiî hâkim ilkesinin ihlâli niteliğindedir. Çünkü bu mahkemeler, yargılayacakları olaydan sonra kurulmakta, hâkimleri olaydan sonra atanmaktaydılar.

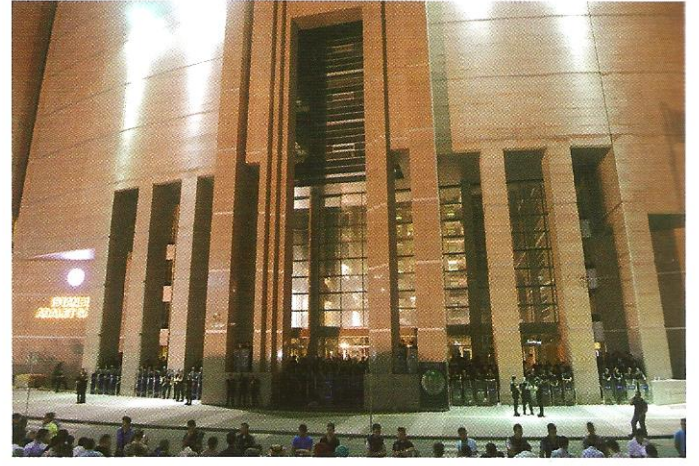
Yine ülkemizde 27 Mayıs 1960 hükümet darbesinden sonra kurulan ve "Yassıada Mahkemesi" olarak da bilinen "Yüksek Adalet Divanı" da tipik olaydan sonra kurulmuş, hâkimleri olaydan sonra atanmış, "olağanüstü mahkeme" niteliğindeydi.

Yukarıdaki her iki örnekteki yargılamalar hatırlanırsa, tabiî hâkim ilkesinin ne kadar önemli bir ilke olduğu hemen anlaşılır. Her iki tür mahkemede de sanıkların beraat etme ihtimalleri fevkalade düşüktü. Çünkü bu mahkemeler, sırf onları yargılamak için kurulmuş, hâkimler sırf onları mahkûm ettirmek amacıyla atanmışlardı.

Genel olarak tabiî hakim ilkesini bu şekilde gördükten sonra şimdi 2014 yılında kurulan sulh ceza hâkimliklerinin tabiî hâkim ilkesine uygunluğu sorununu inceleyelim:

Sulh Ceza Hakimliklerinin Tabiî Hakim İlkesine Uygunluğu Sorunu

Önce bu hâkimliklerin kuruluşunu görelim: 16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun, bir yandan sulh ceza mahkemelerini kaldırmış, diğer yandan da sulh ceza hâkimliklerini kurmuştur. Adı geçen Kanun, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinin yargılamaya ilişkin görevlerini asliye ceza mahkemelerine, arama, yakalama, tutuklama kararı verme gibi soruşturma işlemlerine ilişkin diğer görev ve yetkilerini ise yeni kurulan sulh

Sahur Operasyonunda karar verileceğinin açıklandığı Adliyesi'ne gitti, 29 Temmuz 2014

ceza hâkimliklerine vermiştir. Böylece bir soruşturmada arama, yakalama, tutuklama kararı eskiden sulh ceza mahkemelerinin hâkimleri tarafından verilirken, yeni sistemde sulh ceza hâkimleri tarafından verilecektir.

Arama, yakalama, tutuklama gibi kararların sulh ceza mahkemesi hâkimleri tarafından verilmesi ile sulh ceza hâkimlikleri tarafından verilmesi arasında şöyle bir fark vardır: Büyük illerde pek çok sulh ceza mahkemesi vardı. Yürütülen soruşturmada arama, yakalama, tutuklama gibi kararların o gün nöbetçi

olan sulh ceza mahkemesinden talep edilmesi gerekiyordu. O gün nöbetçi olan sulh ceza mahkemesindeki hâkim ise, o olay için atanmış veya nöbet görevi o olay için belirlenmiş bir hâkim değildi. Bu hâkimin önüne sunulan dosyada inandırıcı deliller var ise hâkim, arama, yakalama, tutuklama gibi kararlar verecek; delilleri inandırıcı bulmuyor ise bu yöndeki talepleri reddedecektir. Bu hâkim önceden "ayarılanmış" bir hâkim değildi. Bu hâkim bir "tabiî hâkim"dir. Bu hâkime sunulan dosyada inandırıcı deliller yoksa pekâlâ hâkim kendisine sunulan talepleri reddedebilecektir. Böylece, arama, yakalama, tutuklama gibi taleplerin özel olarak ayarılanmış bir hâkime değil, bu tabiî hâkimden istenmesi, soruşturulan kişilere büyük bir güvence sağlar. (Bu taleplerin nöbetçi sulh ceza mahkemesinden değil, soruşturma dosyasının numarasına göre UYAP üzerinde dağıtılmasında da aynı güvence söz konusudur).

16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun sonucunda sulh ceza mahkemeleri kaldırılmış ve yerlerine az sayıda sulh ceza hâkimliği kurulmuştur. Örneğin İstanbul Adliyesi'nde, söz konusu Kanun uyarınca otuz sekiz sulh ceza mahkemesi kaldırılmış ve yerlerine sadece altı adet sulh ceza hâkimliği kurulmuş ve bunlara altı sulh ceza hakimi atanmıştır.⁷ Eskiden İstanbul Adliyesi'nde tutuklanması talep edilen kişinin otuz sekiz sulh ceza mahkemesi hâkiminden birinin önüne çıkması ihtimali var iken, şimdi altı hâkimden birinin önüne çıkması ihtimali var. Keza eski sistemde bu otuz sekiz sulh ceza mahkemesi hâkiminin birinin kararına itiraz edildiğinde itiraz başvurusu, bu otuz sekiz hâkimden biri tarafından değil, elli beş asli-

Ülkemizde 1920-1927 yılları arasında faaliyet gösteren "İstiklal Mahkemeleri" tabîi hâkim ilkesinin ihlâli niteliğindedir. Çünkü bu mahkemeler, yargılayacakları olaydan sonra kurulmakta, hâkimleri olaydan sonra atanmaktaydılar.

ye ceza hâkiminden* o gün nöbetçi olan birisi tarafından kara-
bağlanıyordu. Oysa yeni sistemde bu altı sulh ceza hâkimin
birisinin verdiği karara itiraz edildiğinde itiraz hakkında diğer
beş hâkimden birisi karar verecektir. Görüldüğü gibi eski sis-
temde, siyasal iktidarın, bir ihtimal, art niyetle arama, gözal-
tına, tutuklama kararı çıkartmak istemesi durumunda İstan-
bul Adliyesi'nde etkilemesi gereken hâkim sayısı doksan üç
iken, yeni sistemde bu sayı altıya düşmü-
ştür. Haliyle altı hâkimi etkilemek, doksan üç
hâkimi etkilemekten daha kolaydır.

Şüphesiz denebilir ki, sayının çok olması
veya az olmasının prensipler açısından bir
değeri yoktur. Keza kaldı ki, küçük bir yerde
eski sistemde tek bir sulh ceza mahkeme-
si, yeni sistemde de tek bir sulh ceza hâkimi
olabilir. Doğrudur. Doğrudur; ancak burada-
ki can alıcı mesele, söz konusu kanundan
sonra, yeni kurulan sulh ceza hâkimliklerine
atanan hâkimlerin özel olarak seçilip seçil-
mediği meselesidir.

16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı
Kanun'dan önce İstanbul Adliyesi'nde gö-
rev yapan otuz sekiz sulh ceza hâkiminin "paralel yapı" denen
bir yapıya mensup polisleri tutuklatmak için özel olarak seçil-
lip atanmış hâkimler olduğu yolunda bir iddia şimdiye kadar işi-
tilmemiştir. Ne var ki, bugün İstanbul Adliyesi'ndeki otuz sekiz
sulh ceza hâkiminin atanan altı sulh ceza hâkiminden bazıları-
nın sırf bu amaçla seçilip atandıklarını iddia edenler vardır. Örneğin
ülkemin ön de gelen köşe yazarlarından biri olan Sayın
Taha Akyol şöyle yazmıştır:

"İstanbul'a atanan altı sulh hâkiminden üçü, 17 ve 25 Aralık
soruşturmalarında bütün sanıkları tahliye eden hâkimlermiş!
Bu tesadüf mü?! 'Paralel polisler' hakkında soruşturma, ara-
ma ve tutuklama kararlarını veren sulh hâkimi, bu üç hâkimden
biri... Avukatlar itiraz ettiğinde karar verecek olan hâkim de bu
üç hâkimden ikincisi!"

Bu hâkimlere ilişkin basında daha pek çok iddia dile getiril-
di ve keza bu hâkimliklerin gerçekte "paralel yapı" mensupları-
nı tutuklatmak için kuruldukları ve hâkimlerinin bir kısmının da

özel olarak atanmış kişiler olduğu yolunda yoğun iddialar dile
getirildi. Bu iddiaları burada tekrarlayacak değilim. Bu iddiala-
rı haliyle ispat edecek imkanım da yok. Ancak olayların seyrinin
bu iddiaları destekler nitelikte olduğunu gözlemliyorum.

Bu hâkimlikleri kuran 16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı
Kanun, 28 Haziran 2014 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak
yürürlüğe girmiştir. Anılan hakimliklerde görev yapacak
hâkimler, 17 Temmuz 2014 günü atanmıştır. 22 Temmuz 2014
tarihinde, yani bu hâkimlerin atanmasından sadece beş gün
sonra, sahur vaktinde, bu sulh ceza hâkimlerinin verdikleri ka-
rarlar uyarınca "paralel yapı"ya mensup olduğu iddia edilen çe-
şitli rütbelerde pek çok polis memuru gözaltına alınmış ve bir
kısmı da izleyen günlerde tutuklanmıştır.

Gün geçtikçe sulh ceza hâkimliklerinin adliyenin iyi işlemesi
gibi saf kamusal amaçlarla değil, birtakım art niyetlerle kurul-
dukları yolundaki iddiaları teyit eden gelişmeler yaşadı.

Eğer, söz konusu hâkimlikler, gerçekte sırf bu amaçla kurul-
muş ise ve eğer altı aydır devam ettiği söylenen "paralel yapı"
soruşturmasında arama, yakalama ve tutuklama kararlarının
hâkimden talep edilmesi için, İstanbul Adliyesi'ndeki otuz se-
kiz sulh ceza mahkemesinin kaldırılması ve yerlerine altı adet
sulh ceza hâkimliğinin kurulması ve bu hakimliklere iddia edil-
diği gibi özel olarak seçilmiş ve atanmış altı adet hâkimin gö-
rev başlaması beklenmiş ise ortada hiç şüphesiz ki "tabîi hâkim
ilkesi"ne aykırı bir durum vardır.

Eğer bu böyleyse 2014 yılında kurulan
sulh ceza hâkimliklerinin, Cumhuriyetin ilk
yıllarında çalışan İstiklal Mahkemeleri'nden
ve 27 Mayıs 1960 Hükûmet darbesinden
sonra Yassıada'da faaliyet gösteren "Yük-
sek Adalet Divanı"ndan bir farkı yoktur.

Bu görüşe karşı olarak, bir ülkenin adli-
ye sisteminde kaçınılmaz olarak yeni mah-
kemelerin kurulabileceği, bu kuruluşun ka-
nunla olması kaydıyla, bunun "tabîi hâkim
ilkesi"ne aykırı olmayacağı ileri sürülebi-
lir. Doğrudur: Bir ülkenin yargı örgütü sis-
teminin değişmeden sonsuza kadar sürme-
si beklenemeyeceğine göre, yargı örgütün-
de şu ya da bu tarihte bir değişiklik yapıl-
ması, mevcut bir mahkeme türünün kaldırılması, yerine yeni bir
mahkeme türü kurulması haliyle mümkündür. Böyle bir durum-
da da yeni kurulan mahkeme, kaçınılmaz olarak olaydan son-
ra kurulmuş bir mahkeme olur; ama yine de bu mahkeme tabîi
hâkim ilkesine aykırı olarak görülmez. Çünkü bu tür bir mahke-
menin kuruluşu nedeni, belirli bir olayı veya belirli kişileri yargı-
lamak değil, ülkenin yargı sisteminde reform yapmaktır. Diğer
bir ifadeyle yeni mahkeme kurulmasının amacı, adalet kamu
hizmetinin daha iyi ve daha etkili bir şekilde çalışmasını sağla-
maktır. Amaç belirli kişileri mahkûm ettirmek değil, yargı siste-
minde reform yapmak ise, kanunla yeni kurulan mahkeme tabîi
hâkim ilkesine aykırı olarak görülemez. Çünkü sırf belirli bir ola-
ya veya sırf belirli kişilere yönelik olarak kurulmamıştır. Görül-
düğü gibi tabîi hâkim ilkesini değerlendirirken, mahkemeyi ku-
ran kanun koyucunun bu mahkemeyi kurmakla güttüğü amaç
kaçınılmaz olarak devreye girmektedir.

Örneğin Türkiye'de adli yargı sistemimizin iki dereceli yapı-

dan üç dereceli yapıya çıkarılması ve böylece sistemin daha etkili ve daha iyi işleyebilmesi amacıyla 26 Eylül 2004 tarih ve 5235 sayılı Kanun ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulması öngörülmüş ve adı geçen Kanun, Adalet Bakanlığı'na bu mahkemeleri 1 Haziran 2007 tarihine kadar kurma görevi vermiştir (Bu arada belirtelim ki Adalet Bakanlığı bu mahkemeleri hâlâ kuramamıştır!). Ülkemizde söz konusu Kanunla bölge adliye mahkemelerinin kurulması tabii hâkim ilkesine aykırı olduğu hiçbir zaman iddia edilmemiştir. Çünkü bu mahkemelerin, art niyetle belirli bir olay veya kişilere yönelik olarak kurulmadığı, ülkenin genel yargı sisteminde reform yapmak için kurulduğuna herkes ikna olmuştur. Bu örneğin de gösterdiği gibi tabii hâkim ilkesi açısından mühim olan, mahkemenin sadece kanunla kurulması değil, söz konusu kanunu koyan kanun koyucunun bu kanunu koyarken güttüğü amaçlardır.

Ben sahip olduğum hukuk anlayışı gereği, kanun koyucunun güttüğü amaçların hukukten değerlendirilmesinin kural olarak mümkün olmadığını ve yine yargı organlarının da prensip olarak kanun koyucunun güttüğü amacı denetleyemeyeceğini savundum.¹⁰ Bu nedenle baştan, sulh ceza hâkimliklerini kuran 16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun'un da amaç bakımından değerlendirilmemesi gerektiğini, bu Kanun'u çıkaran kanun koyucunun bununla, adalet kamu hizmetinin daha iyi çalışmasını sağlamayı amaçlamış olabileceğini varsaydım. Ancak yukarıda özetle vermeye çalıştığım gelişmeleri gözlemledikçe, bu varsayımın doğru olmayabileceğini, bu Kanun'u çıkaran kanun koyucunun, adalet hizmetinin daha iyi işlemesi amacıyla değil, birtakım art niyetli düşüncelerle sulh ceza mahkemelerini kaldırdığını ve yerlerine sulh ceza hâkimliklerini kurduğu düşünmeye başladım.

Son Gözlemler

Tabii hakim ilkesini tamamlayıcı nitelikte bir iki hususa daha değinmek isterim:

a) Adil bir yargılama için en az tabii hâkim ilkesi kadar önemli bir ilke daha vardır: Hâkimlerin bağımsızlığı ilkesi. Bu ilke bu yazının konusu dışında kalır. Ancak belirtmek gerekir ki, adil bir yargılama için, hâkimin sadece "tabii hâkim" olması yetmez;

aynı zamanda "bağımsız hâkim" olması gerekir. Hâkim, tabii hâkim olsa bile, bağımsız değil ise, adalet gerçekleşmez. Bu nedenle hâkimlerin bağımsız bir organ tarafından atanması, atandıktan sonra da siyasî ve idarî makamların etkisi altında kalmamaları ve bunun için de çeşitli teminatlarla sahip olmaları gerekir. Kendilerini bağımsız hissetmeyen hâkimlerin tabii hâkim olması, tek başına yargılananlar için bir güvence teşkil etmez.

b) Suç işlediği iddia edilen bir kişinin iddia olunan suçu işleyip işlemediği sorunu bir şey, bu kişi hakkında karar verecek hâkimin tabii ve bağımsız hâkim olması bir başka şeydir. Suç işlediği iddia edilen kişiler gerçekten suç işlemişlerse, dosyada da bunların suç işlediğine ilişkin inandırıcı deliller var ise, sadece istisnai ve taraflı hâkimler değil, tabii ve bağımsız hâkimler de bu kişiler hakkında, şartları varsa, arama, yakalama ve tutuklama kararı verirler. Ancak bir ihtimal suç işlediği iddia edilen kişiler gerçekten suç işlememişler ise, tabii hâkim ilkesine aykırı olarak, sırf onlar için atanmış hâkimler karşısına çıkarılırlarsa, bu kişilerin tutuklanma ihtimalleri, masum olsalar bile, çok yüksektir.

c) Son olarak şunu özellikle belirtmek isterim ki, bir kişinin gerçekten suç işleyip işlemediği, ancak tabii hâkim ilkesine uygun olarak atanmış bağımsız hâkimler önünde yargılandığı zaman ortaya çıkar. Ülkemizde

iddia edildiği gibi gerçekten bir "paralel yapı"nın olup olmadığı ve bu yapının mensuplarının "yasa dışı dinleme", "haberleşmenin gizliliğini ihlâl", "görevi kötüye kullanma", "casusluk" gibi özgürlüklerimizi tehdit eden fevkalade ağır suçlar işleyip işlemediği ancak tabii ve bağımsız hâkimler huzurunda ispat edilebilir. Eğer bu kişiler gerçekten bu suçları işlemişlerse, bu kişilerin tabii hâkim ilkesine aykırı olarak atanmış hâkimlerin önüne çıkarılması ve bu hâkimler tarafından tutuklanmaları, gerçekte bu kişilerin işlediği suçların ortaya çıkmasının ve bunların adil bir şekilde cezalandırılmasının ve keza suçluların kamu vicdanı tarafından mahkum edilmesinin önünde bir engeldir. Bu kişilerin tabii hâkim ilkesine aykırı olarak atanmış hâkimler tarafından yargılanmaları, eğer bu kişiler gerçekten suçlularsa, onların suçluluğu vakıasını perdeleyecektir. Tabii hâkim ilkesi, sadece sanıklar için değil, hakikatin ortaya çıkmasını isteyen kamu için de bir güvencedir.

* Bu yazı ilk defa 29 Ağustos 2014 tarihinde <http://www.anayasa.gen.tr/tabii-hakim.htm> adresinde aşağıdaki notla birlikte yayınlanmıştır:

"Ben sahip olduğum hukuk anlayışı gereğince güncel siyasal olaylar karşısında susmayı ilke edinmiş bir anayasa hukukçusuyum. Geçmişte birkaç olayda, bu ilkem, beni ahlâken rahatsız etti ve sessizliğimi bozup, gazetelerde olmasa da anayasa.gen.tr'de açıklamalar yapmak zorunda kaldım. Bunlardan ilki 2007 yılında Cumhurbaşkanının seçimi konusunda ülkemizde yaşanan 184-367 tartışmasında Ocak ayından Mayıs ayına kadar sessiz kaldıktan sonra, 3 Mayıs 2007 günü anayasa.gen.tr'de yaptığım açıklamadır (<http://www.anayasa.gen.tr/cbnin-secimi-tgunlugu.htm>). İzleyen yıllarda susma ilkemden ayrılarak güncel siyasî konularda birkaç açıklama daha yaptım. Bugün de bu ilkemden ayrılarak sulh ceza hâkimlikleri konusunda bir açıklama yapmak gereğini hissediyorum. Zira mevcut durum karşısında susmayı artık içime sindiremiyorum".

1- Ergun Özbudun, Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Yetkin, 13. Baskı, 2012, s.133.

2- Nurullah Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, Kazancı, 8. Baskı, 1986, s.129.

3- Ibid.

4- Ibid., s.130, 311.

5- Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Gerekçesi, Madde 37, in Mehmet Akad ve Abdullah Dinçkol, 1982 Anayasası, İstanbul, Alkım, 1998, s.171.

6- Anayasa Mahkemesi, 20 Ekim 1990 Tarih ve E.1990/13, K.1990/30 Sayılı Karar, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı 27, Cilt 1, s.39. Anayasa Mahkemesi benzer tanımı başka kararlarında kullanmıştır. Örneğin bkz: Anayasa Mahkemesi, 5 Mayıs 2004 tarih ve 2002/170, K.2004/54 sayılı Karar; Anayasa Mahkemesi 17 Temmuz 2013 Tarih Ve E.2012/146, K.2013/93 Sayılı Karar.

7- <http://www.hsyk.gov.tr/duyurular/2014/temmuz/1-bolge-devir.pdf>

8- İstanbul Adliyesinde 55 adet Asliye Ceza Mahkemesi olduğu anlaşılıyor (<http://www.istanbul.adalet.gov.tr/sayfagoster.asp?pageno=33>).

9- Taha Akyol, "Paralel Yargı", Hürriyet, 26.7.2014 (http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/taha-akyol_329/paralel-yargi_26890311).

10- Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Bursa, Ekin, 2000, s.892-894; Kemal Gözler, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, Bursa, Ekin, 2011, c.II, s.792-293.